

Man kan sige, det er meget vanskelige Vilkaar, Tiden stiller for Oprettelse af disse nye Smaabrug paa Landet, ikke saa meget ved Udgifterne til selve Jordens Erhvervelse som ved Omkostningerne til Bygninger, Inventar og Besætning, og man maa have Øjnene aabne for, at disse Udgifter kan stige saa højt, at de nye Smaabrugere bliver meget vanskeligt stillede. Men man kan ikke lade dette Arbejde hvile, thi der er et Befolkningsoverskud paa Landet, som maa finde Anbringelse, og vi vil dog ikke henvide dem til enten at udvandre eller at søge ind til de større Byer og forøge den allerede tilstrækkelig vanskeligt stillede Befolkning der.

Ligeledes maa der som omtalt i Trontalen forberedes en samlet Plan til Bolignødens Bekæmpelse i Byerne. Det er at forudse, at dette vil kræve betydelige Summer. I Aar er der allerede ved den sidst vedtagne Lov om Ullaan til Kommuner m. fl. til Tilvejebringelse af Boliger disponeret over betydelige Beløb. Man har her strakt sig adskilligt videre end ved den tidligere Lovgivning, idet man dels har stillet væsentligt større Laanebeløb til Raadighed, nemlig 10 Mill. Kr., dels har forøget Tilskudsprocenten fra 15 til 20 og udbetalt Tilskudsbeløbene samlet i Stedet for i 8 Aar. Men naar den samlede Plan foreligger, vil man komme til at strække sig videre endnu.

Ligeledes bør der snarest fremsættes Lovforslag om Statens Støtte til Forsikring mod kronisk Sygdom og imod Invaliditet, som det ogsaa er blevet omtalt i Trontalen, og saafremt de finansielle Forhold tillader det, skal Forslag til en Alderdomsunderstøttelsesreform fremlægges saaledes, at Alderdomsunderstøttelsen forandres til en Aldersrente.

Endelig maa jeg fremhæve, at der altid maa være en tilstrækkelig likvid Kassebeholdning rede. Vor Kassebeholdning ser stor nok ud paa Papiret, men den Del deraf, der er bundt — jeg har for faa Maaneder siden haft Lejlighed til at udtale mig udførligt derom her —, kan vi ikke regne med i denne Sammenhæng, og der kræves en meget betydelig Kassebeholdning, der altid er likvid, ganske anderledes betydelig, end der tidligere kunde være Tale om. Paa Grund af de opskruede Priser skal der, for blot at nævne to Ting, meget store Beløb til for at financiere Statsbanerne, navnlig til Kulanskaffelse. Statsbanerne maa have store Reservelagre liggende, saa truende som Forholdene er paa Kulmarkedet ved de

stadige Trusler om Strejke i England, og til at tilvejebringe disse Lagre — for Tiden har Statsbanerne et Lager liggende, der skulde være tilstrækkeligt til otte Maaneder — kræves der med de nuværende Priser overordentlig store Udlæg af Kassebeholdningen. Ligeledes vil Kornlovens Finansiering kræve store Summer. Har man ikke disse Summer likvide, nødes Staten til at overtrække sin Bankkredit, særlig i Nationalbanken, det fører da til øget Seddeludstedelse og svækker derved yderligere vor Valutasituation. Altsaa en meget stor likvid Kassebeholdning maa nødvendigvis være til Stede; det er ogsaa en Ting, der maa have for Øje ved Udmaalingen af Indtægterne, og det gaar derfor ikke an i det kommende Finansaar at svække Statens Hjelpekilder.

Statens almindelige finansielle Stilling kan i øvrigt ikke bedømmes fuldstændigt i Øjeblikket. Der mangler blandt andet et saa vigtigt Moment som Fastsættelsen af Erstatningssummen for de sønderjydske Landsdele, for Gælden og for Statsjendommene; jeg vil derfor ikke her komme ind paa dette, jeg tror ikke, det vilde være gavnligt for Øjeblikket at beskæftige sig dermed; der vil sikkert ikke gaa lang Tid, før jeg kommer til at udtale mig nærmere derom for det høje Ting.

Statsfinansernes Stilling er alvorlig, men efter mit Skøn ikke faretruende. Hvis man paalægger sig fornøden Resignation med Hensyn til store nye ekstraordinære Udgifter, herunder ogsaa øgede Udgifter til Lønninger til Stats-tjenestemændene, er det ikke udelukket, at indeværende Aar kan give Balance; og det samme er at haabe for næste Aar under samme Forudsætning, og hvis Rigsdagen vil forny de midlertidige Skattelove, for Aaret 1921—22. Men Statens Finanser bæres og betinges af Erhvervslivets hele Tilstand; et sundt Samfund, et sundt Erhvervsliv og en sund Folkeøkonomi er Betingelsen for Balance i Statshusholdningen. Og vor uheldige Valutasituation er et Vidnesbyrd om, at Forholdene i saa Henseende lader meget tilbage at ønske.

For en væsentlig Del har vi her at gøre med fundamentale Verdensforhold, som er blevet til og virker ved Kræfter udenfor os, som vi ikke kan gøre noget nævneværdigt for at ændre. Saaledes det store Begær efter vestlig Valuta, særlig efter Dollars, og det meget afgørende Forhold, at Priserne paa vore Eksportvarer gennemgaaende er steget til knapt det tredobbelte, medens de paa vor nød-